

КОЗАК Валентина Андріївна,
кандидат філологічних наук,
доцент, доцент кафедри
філології та військового
перекладу, Київський інститут
Національної гвардії України
(м. Київ, Україна)

МОВНА КУЛЬТУРА МАЙБУТНЬОГО ОФІЦЕРА ЯК НЕВІД'ЄМНИЙ СКЛАДНИК ЙОГО ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Сучасні трансформаційні процеси в українському суспільстві, зумовлені війною та стратегічним курсом держави на зміцнення сектору безпеки й оборони, актуалізують потребу у формуванні високої мовної культури військовослужбовців. Мовна культура майбутнього офіцера є не лише показником загальної освіченості, а й важливим чинником ефективності професійної комунікації, управлінської діяльності та морального авторитету. Вона забезпечує точність передавання інформації, ясність наказів, логічність звітів і лаконізм офіційного мовлення, що безпосередньо впливає на якість виконання службових завдань.

У військовому середовищі мовна культура виконує інтеграційну функцію: сприяє зміцненню дисципліни, розвитку корпоративної культури та підвищенню ефективності взаємодії у військових підрозділах. Українська мова в цьому контексті постає не лише як інструмент спілкування, а й як символ державності, національної ідентичності та моральної стійкості воїна.

Поняття *мовна культура* у лінгвістичних і педагогічних дослідженнях трактується як система знань про мову, умінь і навичок користування нею відповідно до норм літературної мови, принципів комунікативної доцільності, виразності й етичності. У контексті військової освіти воно набуває додаткових характеристик – нормативності, лаконічності, точності, дисциплінованості вислову та дотримання мовного етикету. Мовна культура військового фахівця – це здатність ефективно, відповідально й психологічно зважено спілкуватися у службових і міжособистісних ситуаціях, дотримуючись принципів субординації, професійної етики та комунікативної доречності.

Мовна культура є структурним елементом професійної компетентності офіцера нарівні з комунікативною, управлінською та лідерською. Вона визначає рівень його професійного мислення, аргументованості, переконливості, а також уміння створювати атмосферу довіри в колективі. Недостатній рівень мовної культури може стати причиною комунікативних помилок, що призводять до непорозумінь або втрати авторитету, тоді як володіння культурою слова підсилює лідерські якості офіцера й робить його

мовлення взірцем професійної поведінки.

Формування мовної культури майбутніх офіцерів здійснюється через опанування дисциплін гуманітарного циклу, участь у тренінгах, практикумах і комунікативних симуляціях. Важливим чинником є використання цифрових технологій і засобів штучного інтелекту – мовних тренажерів, чат-ботів, систем автоматичного аналізу тексту, які забезпечують персоналізацію навчання, зворотний зв'язок і підвищують мотивацію здобувачів вищої освіти. Водночас визначальне значення має особистість викладача: його мовна поведінка, культура слова й комунікативний стиль формують у курсантів уявлення про професійний стандарт мовлення офіцера.

Отже, мовна культура є невід'ємною складовою професійної компетентності військовослужбовця, показником його моральної зрілості, інтелектуального рівня та державницької свідомості. Вона інтегрує когнітивні, комунікативні й етичні компоненти професійної підготовки, забезпечує ефективність управлінських рішень і формує позитивний імідж офіцера. Формування високої мовної культури майбутніх офіцерів має бути одним зі стратегічних завдань військової освіти України.

Список використаних джерел

1. Лозинський П. Проблеми підвищення професійної комунікативної компетентності майбутнього офіцера. *Освітній вимір*. 2015. Т. 44. С. 77–84. URL: <https://doi.org/10.31812/educdim.v44i0.2655> (дата звернення: 02.11.2025).
2. Мирошникова М. Педагогічні умови формування естетичної культури майбутніх офіцерів національної поліції у процесі професійної підготовки. *Молодь і ринок*. 2018. № 6 (161), черв. С. 144–149.
3. . Мирошникова М. Педагогічні умови формування естетичної культури майбутніх офіцерів Національної поліції у процесі професійної підготовки. *Молодь і ринок*. 2018. № 6 (161). URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2018.137049> (дата звернення: 12.11.2025).